

CONRADIS GATE 17, TØNSBERG

Graving for reparasjon av vannledning

Halvorsen, Sunniva Wilberg

Tittel Conradis gate 17, Tønsberg Graving for reparasjon av vannledning	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 61/2021	Publiseringsdato [Publiseringsdato]
	Prosjektnummer 1022092	Oppdragstidspunkt 10.05.2021
	Forsidebilde Oversiktsbilde mot vest, S. Halvorsen. 0210510_151725.jpg	
Forfatter(e) Halvorsen, Sunniva Wilberg	Sider 9	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Sunniva Wilberg Halvorsen
Prosjektmedarbeider(e) Skriv her
Kvalitetssikrer Hanne Ekstrøm Jordahl

Oppdragsgiver(e) Jens Løge

<p>Sammendrag</p> <p>Tønsberg kommune hadde påvist en vannlekkasje på en privat stikkledning til eiendommen Conradis gate 17, og eier var pålagt reparasjon. Den oppgravde grøften målte ca. 5 m x 1,8 m. Dybden på grøften var ned til 1,2 m. I oppgravd grøft ble det observert etterreformatorisk kulturlag i nordvestre sjaktvegg, inn under gatelegemet i Conradis gate. Dette laget hadde en utstrekning på 1,14 m i lengderetning og en maksimal tykkelse på 0,22 m. Laget ble påtruffet 0,52 m under markoverflate. I grøften var det ellers fyllmasser og omrørte masser. Det ble ikke gjort funn av insitu middelalderse kulturlag.</p>

Emneord Tønsberg, etterreformatorisk kulturlag,
--

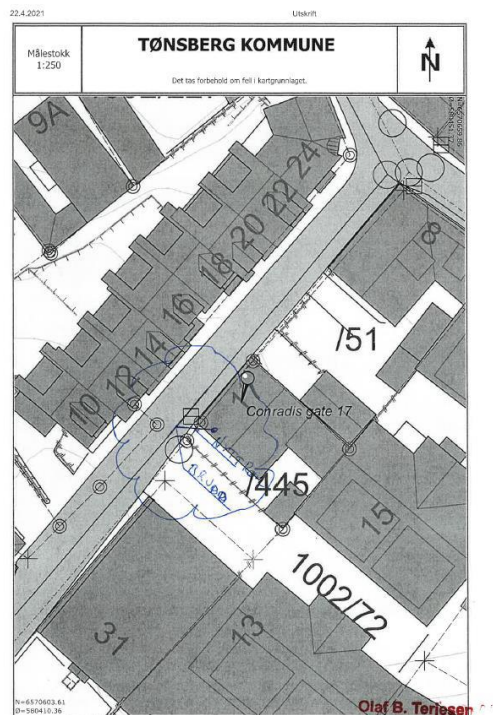
Avdelingsleder

Lise-Marie Bye Johansen

1 Innledning

Olaf B. Terjesen AS, ved Nils-Jacob Møyland, søkte på vegne av tiltakshaver; Jens Løge, 22.4.2021 om dispensasjon fra Lov om kulturminner av 9. juni 1978 (kml) § 8, første ledd, i forbindelse med graving til eiendommen Conradis gate 17 i Tønsberg for reparasjon av vannlekkasje (fig.1-4). Tønsberg kommune hadde påvist en vannlekkasje på en privat stikkledning til eiendommen Conradis gate 17, og eier er pålagt reparasjon. Det var nødvendig å grave opp eksisterende grøfter ved tilkoblingspunkt til offentlig vannledning. Tiltaket ville medføre oppgraving av en del av den eksisterende vannledningsgrøften i gategrunnen samt stikkledningsgrøften, i en lengde på til sammen ca. 2 m og til en dybde på 1,6–2,0 m (fig. 1).

NIKU Tønsberg ble 23.4.21 anmodet av Riksantikvaren om en tilrådning i saken. Tilrådning ble oversendt Riksantikvaren 28.4.21. NIKU oversendte på anmodning fra Riksantikvaren budsjett på etterkontroll 29.4.2021. Riksantikvaren fattet dispensasjonsvedtak med kostnadsdekning 22.4.2021 (RA-ref. 20/09686-7).

Figur 1 Søknedskart

1.1 Kulturhistorisk og topografisk bakgrunn

Området som berøres av tiltaket ligger innenfor *Tønsberg middelalderby* (kulturminne-id 10570), og er fredet iht. Lov om kulturminner av 9. juni 1978. Conradis gate ligger i området mellom middelalderbyens mer tettbygde område og Olavsklosteret, som dannet en grense for byen mot sør. I forbindelse med NIKUs faglige tilrådning i saken gjennomgikk NIKU arkeologiske undersøkelser og observasjoner på tomte og i nærområdet.

Det er foreliggende ingen kjente observasjoner av middelalderske kulturlag i direkte nærhet til Conradis gate 17. Generelt er det gjennomført få arkeologiske observasjoner ved tomte, så det heftet noe usikkerhet om det kunne være bevart kulturlag utenfor og inne på eiendommen. Området i øvre del av Conradisgate antas i middelalder å ha utgjort klosterhager/løkker.

2 Metode og resultater

Det arkeologiske feltarbeidet ble gjennomført som en arkeologisk etterkontroll. Prosjektleder var Sunniva Wilberg Halvorsen. Arkeolog var på etterkontroll 10.5.2021. Det ble da klart de underveis i arbeidet hadde endret noe på planene. Det ble ikke gravd noe i bakgård. Det var kun gravd fra Conradsgate inn under bygg på Conradsgate 17. Det arkeologiske arbeidet i felt bestod av en etterkontroll av gravearbeidet og dokumentasjon av kulturlag i profiler.

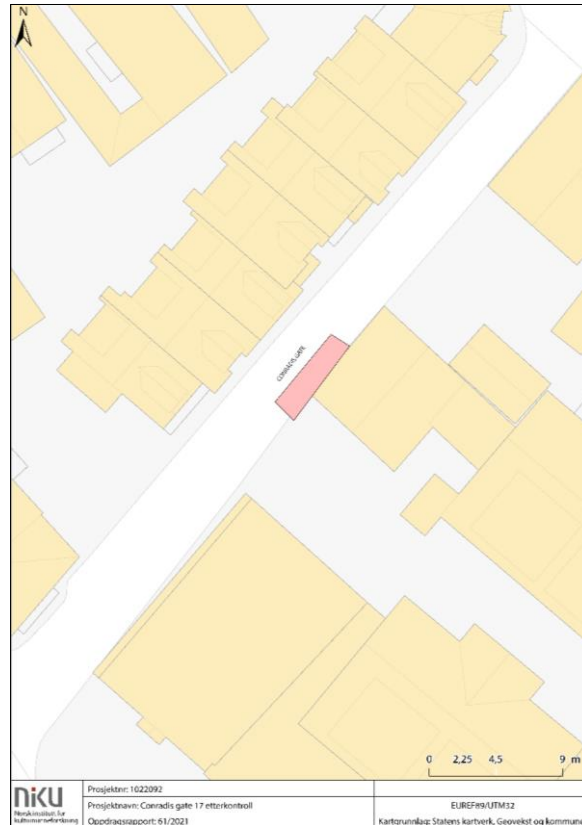
Figur 2 Oversiktsbilde mot nordvest. Foto: 20210510_151635.jpg

Det skulle graves i eksisterende grøft for vannledning. Kulturlag eller strukturer skulle ikke berøres av tiltaket. NIKU hadde løpende dialog med entreprenøren om fremdrift og behov for etterkontroll.

Etterkontrollen ble gjennomført med en forenklet dokumentasjonsstandard, hvilket innebar at det ble dokumentert med håndmåling, foto og beskrivelser. Da det oppstod problemer med kameraet i felt, ble foto tatt med mobiltelefon. Undersøkellesområdet er omtrentlig tegnet inn i ArcMap (fig. 4) og lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden.

Figur 3 Etterreformatorisk kulturlag. Foto: 20210510_151315.jpg

Figur 3 Inntegnet undersøkelsesområde, omtrentlig plassering

Den oppgravde grøften målte ca. 5 m x 1,8 m. Dybden på grøften var 1,2 m. I oppgravd grøft ble det observert etterreformatorisk kulturlag (fig. 4) i nordvestre sjaktvegg, inn under gatelegemet i Conradis gate. Dette laget hadde en utstrekning på 1,14 m i lengderetning og en maksimal tykkelse på 0,22 m. Laget ble påtruffet 0,52 m under markoverflate. Laget var gråsort i farge, middels fuktig og lett humøst, og inneholdt nedbrutte dyrebein og dyretenner. I laget ble det observert glasert rød keramikk, og krittpepefragment helt mot bunnen av laget.

Toppdekket bestod av asfalt, med bærelag av grus og omrørte masser. I grøften var det ellers fyllmasser og omrørte masser. Det ble ikke gjort funn av *in situ* middelalderske kulturlag. Grøften var avlang i form, med en avstikker inn under stående bygg. Mot bygget på Conradis gate 17 gikk det en 1 m lang grøft inn underbygget, til påkoblingspunkt (fig. 2). Her ble naturlig undergrunn påtruffet 0,5 m under brosteinsdekket. Massene under fortau/vei bestod av omrørte masser.

Ved den arkeologiske etterkontrollen ble det observert ett etterreformatoriske kulturlag. Det ble ikke påtruffet automatisk fredede kulturlag i undersøkelsen. Dette gir oss utvidet kunnskap om kulturlagenes utbredelse innenfor middelalderbyen. Dette er viktig informasjon med tanke på videre forvaltning av Middelalderbyen Tønsberg.

3 Litteratur

Johannessen, L. & Eriksson, J. E. G. (red). 2015. Faglig program for middelalderarkeologi: byer, sakrale steder, befestninger og borger. Riksantikvaren, Oslo

Halvorsen, S. 2019. Hovedtrase for avfallssug og nedkast i Tønsberg sentrum: arkivsøk og vurdering av konfliktpotensial. NIKU prosjektbeskrivelse. (RA-ref: 19/00644-2, NIKU p.nr. 1021510)

Riksantikvarens digitale sakarkiv

4 Vedlegg

4.1 Fotoliste

Filnavn	Motiv	Sett mot
20210510_151635.jpg	Oversikt grøft.	NV
20210510_151709.jpg	Oversikt grøft	SØ
20210510_151315.jpg	Etterreformatorkulturlag i profil	NV
20210510_151340.jpg	Grøft under bygg m omrørte masser i profil	SØ
20210510_151725.jpg	Oversiktsbilde.	NV

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 61/2021

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736
Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112
Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens
gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00